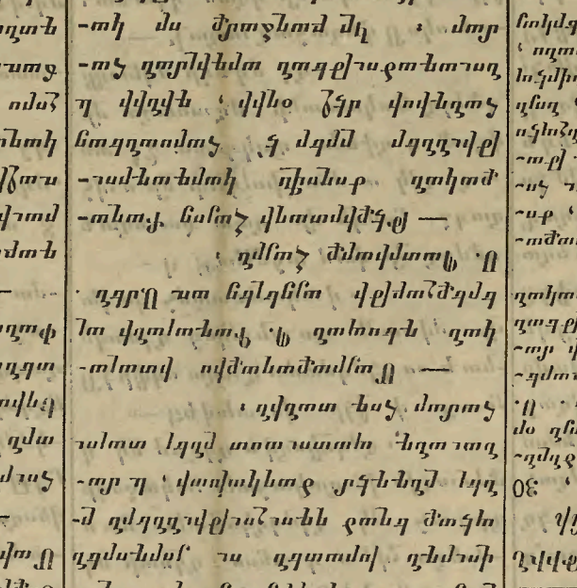

Փունջը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի : – Տարեկան բաժանորդագինն է երկու եւ կէս արծաթ Մէճիտ կանխիկ վճարելի, թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ թէ՛ արտաքնոյ եւ թէ՛ գաւառաց համար : –Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի : –Հատը 40 փարայ է, եւ կը գտնուի մանաւորապէս Պահչէ Գաբու Չըրաղեան եւ գրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ աղայից խանութները : –Ծանուցման տողը 3 դուրուշ է մէկ անգամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներուն համար :

ՀԱՍՑԷ
Առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան
Կ. ՊՈԼԻՍ
Պալըգ–բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ Թիւ 16

ՓՈՒՆՋ

درعليه‌ده بالق پازارنده نافعه خاننده اوست قاتده
١٦ نومرولى اوطه‌ده پونج غزته‌سى صاحب امتيازى
حمپارسوم آلاجاجيان

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Arménien
POUNTCH
16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16
CONSTANTINOPLE

Թիւ 2441 · ՇԱԲԱԹ · 1895 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 28

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Կրօնական Ժողովն շաբաթական նիստն ըրաւ երեքշաբթի : Արդեօք, ինչպէս առաջարկած էինք նախորդ թերթով, հաճեցա՞ւ յանձնարարել իւր նոր կազմած մասնախմբին որ նախ քան զամենայն ի նկատի առնու Պատրիարքարանի դիւանատան մէջ գտնըւած այն թղթոց ծրարն, յորս նկարագրեալ են՝ ի գաւառս բազում ուրեք ժողովրդեան առանց հոգեւոր հովուութեան, առանց եկեղեցւոյ եւ առանց քահանայի լքեալ լինելն :

Այդ ծրարին մէջ կը գտնուին անշուշտ Զարսանճագի Հայոց կրթական ու կրօնական ցաւալի վիճակն նկարագրող թուղթեր ալ : Ահաւասիկ նորագոյն տեղեկութիւնք հասած են Զարսանճագի գաւառի կեդրոնավայր Բերրի գիւղաքաղաքէ : – « Զարսանճագի գաւառին մէջ, կը գրեն, 60-70 գիւղօրայք կան . նոյն իսկ կեդրոնավայրին մէջ՝ ուր 400 տուն Հայք բնակեալ են, արժանաւոր հոգածութիւն չկայ ժողովրդեան կրօնական բարւոք հովուութեան ու կրթական զարգացման համար. երեւակայեցէ՛ք թէ գիւղայցւոց վիճակն ո՛րչափ ողորմելի է . 10 գիւղից միոյն մէջ հազիւ դպրոց մը կայ, եւ այն ալ ձմրան երեք ամիսներն հազիւ կը բացուի . նոյնպէս է եկեղեցական վիճակն . շատ կիրակիներ գոց են եկեղեցիներն : շատ գիւղայցւոց միայն անուններէն կը հասկցուի թէ հայ են . տարիներով Մկրտութեան ու Հաղորդութեան խորհուրդներ չեն կատարուիր : »

Կառաջարկեմք Պատրիարքարանի կրօնական դիւանատան որ՝ այս տողերն Կրօնական Ժողովոյ անդամոց ուշադրութեան մատուցանէ անյապաղ, որպէս զի անյապաղ բանաւոր տնօրինութիւններ լինին Զարսանճագի Հայոց կրօնական ու կրթական շինութեան համար, ինչպէս նաեւ ամէ՛ն համանման գաւառաց ու գաւառակաց համար :

Կրօնական Ժողովն եւ Ամեն . Ս. Պատրիարք Հայրն՝ շա՛տ օգտակար կարգադրութիւն բրած կըլլան, եթէ նոյն իսկ Ժողովոյն անդամներէն մէկ քանին այդպիսի տեղեր ղրկեն այցելութեան եւ կարեւոր կարգադրութեանց համար : Այսպիսի անձնուիրութիւններ ու զոհողութիւններ ընել պարտին եկեղեցական հարք : Մե՛ծ բան մը չէ մայրաքաղաքիս մէջ նստիլ եւ շաբաթն անգամ մը քանի մը ժամ Կրօնական Ժողովոյ մէջ գտնուիլ իբրեւ անդամ : Եկեղեցական հարք եւ Կրօնական Ժողովն իրենց պարտաւորութիւնը կատարած կըլլա՞ն, երբ ժողովուրդն ի գաւառս բազում ուրեք զուրկ է հոգեւոր բարւոք հովուութենէ :

Կրօնական Ժողովն հաճեցա՞ւ արդեօք տեսնել առանց հովուի լքեալ վիճակաց ցուցակն : Հաճեցա՞ւ արդեօք տեսնել գաւառական պաշտօնավարութենէ հրաժարել հրաժարող եկեղեցականաց ցանկն, եւ տնօրինութիւն մ'ըրա՞ւ : Կրօնական Ժողովոյ անդամոց ոմանք այդ ցանկին մէջ կը գտնուին : Նոքա պարտին այլոց օրինակ հանդիսանալ, իրենց ուխտն ու պարտաւորութիւնը կատարելով :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ազգային Պատրիարքարանի

Յառաջիկայ երկուշաբթի օր, 30 Յունուար, Օգոստ . Սուլթանին ծննդեան տարեդարձն լինելով, նոյն օր ընդ նախագահութեամբ Ամեն . Ս. Պատրիարք Հօր հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եւ աղօթք պիտի մատուցուին, վասն արեւշատութեան թանկագին կենաց Նորին կայսերական Վեհափառութեան :

Ուստի կը հրաւիրուին մայրաքաղաքիս Ս. Եկեղեցեաց քարոզիչք, ժողովականք, տեսուչ խորհրդոց եւ հոգաբարձութեանց անդամք, եւ թաղական խորհրդոց դիւանք, ինչպէս նաեւ աստիճանաւոր ազգայինք, նոյն օրն, առաւօտեան ժամ 4 ին անվրէպ ներկայ գտնուիլ ի Պատրիարքարանս, իբր հրաւիրագիր նկատելով ներկայ յայտարարութիւնը :

* * *

Կրօնական Ժողովն, ըստ որոշման նախորդ նստին, երեքշաբթի մասնախումբ մը կազմեց, գիւղական խնդիրներն սերտելու եւ կարծիքն ու դիտողութիւններն տեղեկագրելու պաշտօնով : Մասնախմբին անդամք են Տ. Հմայեակ եպիսկ. Դիմաքսեան, Տ. Գէորգ վրդ. Երեցեան, Տ. Խորէն Աւագքահանայ Փէհլիվանեան եւ Տ. Միքայէլ Աւագ քահանայ Աչճեան : Այս մասնախումբն հինգշաբթի առաջին նիստն ըրաւ Պատրիարքարանի մէջ :

— Կրօնական Ժողովոյ որոշմամբ շրջաբերականաւ պիտի պատուիրուի առաջնորդաց, որ երբ գաւառի մը կեդրոնէն կամ թեմաբէից եկեղեցւոյ համար քահանայ ձեռնադրել տալ ուզուի, ձեռնադրէ նոյն գաւառին եպիսկոպոս առաջնորդն : Իսկ եթէ չունի՝ մերձակայ գաւառին եպիսկոպոսն . եւ եթէ Կ. Պոլսոյ մէջ կատարուի ձեռնադրութիւնն, ձեռնադրեալն առաջին քառասնօրեայէն ետքը՝ երթայ այն տեղն, որոյ եկեղեցւոյ վրայ ձեռնադրեալ է :

— Կրօնական Ժողովոյ որոշմամբ՝ շրջաբերականաւ պիտի ծանուցուի Սսոյ Կաթողիկոսական Աթոռին, Աղթամարայ Ս. Կաթողիկոսին, ինչպէս նաեւ առաջնորդ եպիսկոպոսաց, վանահարց, պատրիարքական փոխանորդաց կամ առաջնորդական տեղապահաց, որ վարդապետ կամ սարկաւագ չձեռնադրեն առանց գիտութեան եւ արտօնութեան Կրօնական Ժողովոյ Կ. Պոլսոյ, եւ ընդհակառակն վարուելով պատասխանատու չմնան առաջի Պատրիարքարանի :

— Գեր . Տ . Հմայեակ Եպիսկոպոս Դիմաքսեան՝ որ կը հրաժարէր Կրօնական Ժողովոյ անդամակցութենէ, Ամեն . Ս. Պատրիարք Հօր յորդորանաց վրայ յօժարեր է ըստանձնել այդ պաշտօնը :

— Աւստրիական դեսպան Պ. Ֆոն Գալիչէ՝ անցեալ շաբաթ օր փոխադարձաբար այցելեց Ամեն . Ս. Պատրիարք Հօր :

— Ըստ գրաւոր ազդարարութեան դատական ու կրօնական գործոց նախարարութեան, Պատրիարքարանէն գրուեցա՛ւ քարոզչաց ու աւագերիցանց որ՝ ժողովուրդն խրատեն ու յորդորեն պէտք եղած զգուշութիւններն ընել ընդդէմ ծաղկախտի, եւ մանաւանդ պատուաստ ընել տալու համար հոգ տանին :

— Մայրաքաղաքիս իտալական դեսպան Պ. Պանսային ալ երեքշաբթի այցելեց առ Ամեն . Ս. Պատրիարք Հայրն :

— Թէքիրտաղի Հայոց Քաղաքական Ժողովն կարգադրութիւններ ըրեր է՝ հարսանեաց հանդիսի մէջ օղիի, գինիի եւ նուագածութեան արգիլման համար : Կը բաղձամք որ կատարուին այս կարգադրութիւնք, եւ մինչեւ իսկ մայրաքաղաքացւոցս օրինակ հանդիսանան Թէքիրտաղցիք :

— Թէքիրտաղի Հայոց Հովիւ Արժ. Տ. Բարթուղիմէոս վարդապետ՝ թեմերն շրջագայիլ ելեր է :

— Կայսերական հրամանաւ ազգային վարժարան մը պիտի շինուի՝ Բերա Բանկալթի Փէօնթեպէք թաղի մէջ :

— Իզմիրի Հայոց իգական վարժարանի մէջ, կուսակալ վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշայի հովանաւորութեամբ պարահանդէս մը պիտի տրուի՝ տեղւոյն Հայոց հիւանդանոցի ի նպաստ :

— Հիւանդանոցի համարակալ Թնկրեան Գրիգոր էֆէնտիի հետ Օրիորդ Սօֆի Մ. Գանճեանի հարսանեաց հանդէսը պիտի կատարուի առաջիկայ երկուշաբթի Գատը գիւղ, Թնկրեան էֆէնտիի բնակարանին մէջ :

— Էրզրումի ռուսական ընդհանուր հիւպատոսն, Դեկտ . 24 եւ Յունվար 10 թուով գրութեամբք՝ ըստ հրահանգի դեսպանատան Կ. Պոլսոյ, շնորհակալութիւն յայտներ է Էրզրումի առաջնորդ Շիշմանեան Գեր. Տ. Ղեւոնդ Սրբազանի, Աղեքսանդր Գ. կայսեր մահուան առթիւ արտայայտուած ցաւակցութեան եւ կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին համար :

— Էջմիածնի Ս . Կաթողիկոսն անցեալ հինգշաբթի Պետրսպուրկ ուղեւորեր է՝ իւր կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ Վեհ . Զարին շնորհակալութիւն յայտնելու համար . որպէս սովորութիւն է : Այս լուրն հրատարակող ռուս լրագիրք ծանօթութիւն տուած են թէ՝ Աղեքսանդր կայսեր հիւանդութեան եւ մահուան պատճառաւ յետաձգուած էր սոյն ուղեւորութիւնն :

— Հիւանդանոցի քննիչ յանձնաժողովոյ անդամներէն Տօքթօր Վահան պէյ եւ Տօքթօր Գախամաճեան Տիրան էֆէնտի հրաժարեր են, եւ Քաղաքական Ժողովն չորեքշաբթի նոցա տեղ ընտրեր է Տօքթօր Տաղաւարեան եւ Տօքթօր Մախոխեան էֆէնտիներն :

— Տնտեսական Նորընտիր խորհուրդն չորեքշաբթի առաջին նիստն ընելով դիւանը կազմեց . - Եղիազար էֆէնտի Մելիքեան ատենապետ . Աղեքսանդր էֆէնտի Փանոսեան ատենադպիր :

— Հիւանդանոցի Նորընտիր Հոգաբարձութեան անդամք ալ հրաւիրուած էին՝ չորեքշաբթի առաջին նիստն ընելու եւ դիւան կազմելու համար . բայց միայն չորս անդամք գտնուելուն պատճառաւ նիստ չեղաւ : Ներկայ գտնուեր են Տօքթօր Հիւնքեարպէյէնտեան, Տօքթօր Պէկեան, Համբարձումեան Գալուստ եւ Սարաճեան Միքայէլ էֆէնտիներն :

— Հանգուցեալ Սեպուհ էֆէնտի Բէժհաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ, փոխան ծաղկեփնջի՝ Հիւանդանոցի նուիրեր են Ռուբէն էֆէնտի Բէժհաճեան՝ 224, Եղիա էֆէնտի Շահպազեան՝ 108, եւ Օ. էֆէնտի Տէրունեան՝ 108 ղրշ :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաշտօնական : – Բարձրեալն Աստուած ի մօտոյ բոլորովին անհետացընէ : Մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքիս այլեւայլ կողմերն քոլերայի օրական մէկ քանի դէպքեր պատահած ըլլալով, Առողջապահական Ժողովոյ որոշմամբ՝ հանրային առողջապահութեան, մաքրութեան եւ ապահովման հարկաւոր ամէն միջոցներ ի գործ պիտի դրուին հիւանդութիւնը ճարակած տեղին մէջ անհետացնելու համար : Ասկից զատ՝ օսմանեան միւս երկրաց մէջ հիւանդութեան ճարակումն արգիլելու համար՝ Գաւաքի, Թուզլայի, Զաթալճայի եւ Քալիքրաթիայի մաքրանոցները վարակուած համարելով, այդ սահմանաց մէջէն ծովու եւ ցամաքի ճանբով դացող բոլոր ուղեւորք ու նաւք մաքրանոցաց մէջ ապանեխման ենթարկուելէ զատ, հինգ օր ալ քարանթինայի պիտի ենթարկուին : Այս որոշումն Յունուար 26 ի հինգշաբթի օրէն սկսեալ պիտի գործադրուի մայրաքաղաքէս մեկնողներուն համար :

«Սեւ ծովու կողմը Սինօպէն դէպ ի այս կողմի նաւամատոյցներն երթալիք նաւերը Գաւաքի մէջ հինգ օր քարանթինա պիտի սպասեն, եւ Սինօպէն անդին գտնուած տեղերուն համար ալ՝ Սինօպի մէջ : Մարմարայի ծովեզրերն ու Միջերկրականի դէպ ի Սէլանիկ հիւսիսային կողմն երթալիքները՝ Թուզլայի մէջ, Արշիպեղագոս եւ Միջերկրականի ասիական եզերաց համար՝ Քլազոմէնի մէջ, եւ Սուրիայի ու Ափրիկեան Տրիպոլսոյ համար ալ Պէյրութի ու Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ : Այդ հնգօրեայ քարանթինայի առեն, ըստ գիտական կանոնաց, ապանեխական գործողութիւնք պիտի կատարուին :

« Անատոլուի եւ Ռումէլիի երկաթուղիներով մայրաքաղաքէս մեկնողները Թուզլայի ու Զաթալճայի մաքրանոցաց մէջ հինգ օր քարանթինա պիտի սպասեն, ուր նոյնպէս ապանեխական գործողութիւնք պիտի կատարուին :

« Միւս մաքրանոցաց մէջ առողջապահական պաշտօնէութիւնն ամբողջ ըլլալով, Թուզլայի եւ Զաթալճայի մաքրանոցաց համար հարկ եղած բժիշկք ու պաշտօնեայք ընտրուած ղրկուած են :

* * *

« Բարձրեալն Աստուած ի մօտոյ բոլորովին անհետացնէ : Այս միջոցիս մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէկ քանի կողմանց մէջ քոլերա երեւան ելնելով ցանցառ դէպքեր կը տեսնըւին : Գոհութիւն Աստուծոյ, առ այժմ շատ սահմանափակ եւ թեթեւ կերպով կը ճարակի : Աստուածային ողորմութեամբ՝ առանց ճարակման անհետացնելու համար, շնորհիւ Վեհ . Սուլթանին, կայս . կառավարութիւնն առողջապահական ու գիտական ամէն միջոցներ ձեռք առած է եւ ամէն կերպով հոգ ու խնամ կը տանի : Այսպիսի ժամանակի մը մէջ երբ կայս . կառավարութիւնը, հանրային առողջութիւնը պահպանելու բարձր նպատակաւ հոգ կը տանի եւ առողջապահական միջոցներ ձեռք կառնու, հարկ անհրաժեշտ է որ ժողովուրդն ալ տանց մէջ եւ դուրսը ըստ այնմ շարժի, եւ ուտելեաց ու ըմպելեաց համար կատարելապէս յարգէ առողջապահական կանոններն : Այս առթիւ կը ծանուցուին ու կը յանձնարարուին առողջապահական ու գիտական հետեւեալ միջոցք, զորս հարկ է որ ամէն ոք գիտնայ եւ ըստ այնմ շարժի :

« Ամէն տանէ աւելի յարգել առողջապահական կանոնները :

« Զգուշանալ որ եւ է յոգնեցնող պատճառէ :

« Երբ մարմինը շատ քրտնած է, ցրտէն զգուշանալ :

« Ամէն տեսակ ոգելից ըմպելիներ բնաւ չգործածել :

« Ուտելիքներն անարատ ըլլան : Մսային ու ալիւրային կերակուրներ շատ ուտել եւ կերակուրները լաւ եփել :

« Բոլորովին զգուշանալ այն պտուղներէն, ուտելիքներէն ու խմելիքներէն, որք փորհարութիւն կը պատճառեն :

« Քոլերայի ժամանակ ամենէն աւելի ուշադրութեան արժանի պարագան փորհարութիւնն է, որ թէեւ անկարեւոր կը համարուի, սակայն եթէ սկսելու առեն կարեւորութիւն չտրուելով առաջքը չառնուի, կրնայ քոլերայի փոխուիլ, ինչպէս սպացուցուած է գիտական բազմաթիւ օրինակներով ու փորձերով : Ուստի պէտք է բոլորովին զգուշանալ այն ուտելիքներէն ու խմելիքներէն, որք փորհարութիւն կը պատճառեն, եւ պարզ փորհարութիւն մը տեսնուելուն պէս՝ պէտք է ըստ բժշկական կանոնաց առաջքն առնելու աշխատիլ :

« Ուշադրութեան առնուլ խմուելու յատուկ ջուրը :

« Մայրաքաղաքիս բնական աղբիւրներու ջուրերը նախամեծար համարիլ Տէրգօսի ջրամբարաց ջուրերէն ։ Խմելու ջուրերը բաղդէօնեան զտիչ գործիքով զտել եւ կամ եռացնելէ ու պաղեցնելէ յետոյ խմել ։

« Այն հանքային ջուրերն, որք կրնան գործածուիլ, եթէ կերակուրի ատեն խմուին՝ օգտակար են ։

« Այս միջոցներէն զատ իւրաքանչիւր ոք պարտի ապահովցնել գտնըուած տեղին առողջապահական վիճակը ։

« Այս միջոցին, տուները, սենեակներն եւ մանաւանդ ճեմիշներն օրը մէկ քանի անգամ մաքրել ապանեխական դեղերով ։ Ապանեխական դեղերն են հետեւեալները ։

«Սիւլֆաթ տը քիւիվը (կէօզ թաշը) եւ թարմ քլօրիւռ տը չօ (քիրէճ գայմաղը) ։

« Ասոնց պատրաստութեան եղանակն է 100 ին 5 սիւլֆաթ տը քիւիվր կամ 100 ին 20 քլօրիւռ տը չօ ։ Այս բաղադրութենէն մաս մը ամէն առտու ճեմիշներու ծակերուն մէջ թափելու է գարշահոտութիւնները վանելու համար ։

« Ամաններն ալ պէտք է եռացող օճառաւոր ջուրով լուալ եւ սոդյ անագել տալ ։

«Գարշահոտութեան տեղի տուող աղբիւսները փողոցները չթափել, ըսելով թէ թաղապետական սայլակները պիտի վերցնեն. այլ գոց սնտուկներու մէջ պահել, եւ եթէ կարելի ըլլայ, այդ սնտուկներու ներքին կողմը թիթեղով պատել եւ օրը մէկ քանի անգամ անոր մէջ ապանեխական դեղ լեցունել ։ Սնտուկներուն մէջ գտնուած աղբիւսները թաղապետական սայլակներուն մէջ պարպելէ յետոյ դաւաթի մը չափ ապանեխական դեղ լեցնել սնտուկներուն մէջ ։

« Երբ ընտանիքին մէջ կասկածելի հիւանդութիւն մը տեսնուի, անմիջապէս բժշկաց դիմել ։

« Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, թաղապետական շրջանակաց մէջ ճարտար բժիշկք կը գտնուին, որք բնականաբար պիտի փութան հարկ եղած դարմաններն ընել, երբ իրենց դիմում ըլլայ. ուստի հարկ է որ ամէն ոք ըստ այնմ շարժի ։

* * *

Վիէննայի օսմանեան դեսպան Ղալիպ պէյ՝ անցեալ ուրբաթ գիշեր Աւստրիոյ կայսեր սեղանակից լինելու պատիւ ունեցեր է ։

— Շիրքէթի Խայրիյէի վարչական ժողովոյ անդամ կարգեցան Մագսուտ Սեպուհ և Թահսին պէյերն ։

— Համիտիյէ հեծելազօրաց գնդից վրայ կայսերական բանակի հեծելազօրաց գունդերէն մէկ մէկ գումարտակ (պէօլիւք) պիտի աւելնան, և յառաջիկայ գարնան միանալով յիշեալ գնդից հետ՝ կանոնաւոր մարզանք պիտի սկսին ։

— Մայրաքաղաքիս գաղղիական դեսպանատան Բէմբրէլ անուն շոգենաւն՝ անցեալ կիւրակէ Իզմիր գնաց և երեքշաբթի վերադարձաւ ։

— Օգոստ. Սուլթանն վաւերացոյց՝ յունաց պատրիարքական ընտրութիւնն ։ Պատրիարքարանէն հեռագրեցաւ առ Նորընտիր Պատրիարքն, և պատրաստութիւններ կըլլան Գալինոս կղզիէ Կ. Պոլիս հրաւիրելու համար ։

— Մայրաքաղաքիս և գաւառաց մէջ ներումն պիտի շնորհուի խումբ մը բանտարկելոց, Օգոստ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, որ առաջիկայ երկուշաբթի ։

— Մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ՝ չորեքշաբթի Օգոստ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ ։

— Օգոստ. Սուլթանն իւր անձնական գանձէն 200 լիրա, և կառավարական գանձէն 500 լիրա տալ հրամայեց՝ Իւսքիւպ գիւղաքաղաքի Վարտար գետոյն յորդմամբ վնասեալ կարօտելոց, և յատկապէս յանձնաժողով մը կազմել ։

— Օգոստ. Սուլթանն իմանալով որ Պուխարայէ 40 հոգի Կ. Պոլիս եկած են Հիճազ ուխտի երթալու համար, - պարգև բաշխեց և հրամայեց որ Իտարէի Մախսուսէի շոգենաւով ձրի ուղևորին ։

— Աւստրիական դեսպանն հինգշաբթի տեսակցեցաւ Բարձր. մեծ Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ ։

—Կրթական նախարար Զիւհտի փաշայի դստեր հետ հինգշաբթի ամուսնացաւ՝ վախճանեալ Նամըգ փաշայի թոռն Ահմէտ պէյ ։

— Կ. Պոլիս Պաղչէգափուի թէյի վաճառական Իսագուլեան Յովհաննէս և Նաւրուեան Կարապետ էֆէնտիք, որ անկելանոցի համար տարին 100 քիլօկրամ թէյ նուիրել խոստացած էին և կըրկնապատկեցին այդ նուէրն, -իրենց վաճառատան ճակատը Օսմանեան Զինանշանը բարձրացունելու համար կայսերական հրամանի արժանացած են ։

— Երէյլիի Մետրապոլիտ Տ. Երմանոս կաթուածահար եղեր, և Իզմիրի Մետրապոլիտն ալ հիւանդացեր է ։

— Ոստիկանութեան պաշտօնատունէն ։

«Անցեալ հինգշաբթի գիշեր Բանկալթիի մէջ գործուած ոճրին հեղինակ՝ 8րդ գնդին, 4րդ վաշտին, 2րդ գումարտակին առաջին յիսնապետ Զաֆրանպոլցի Մուսթաֆայի նախնական քննութիւնք կատարուեցան ։

« Այն անձ անցեալ չորեքշաբթի օր ժամ $9\frac{1}{2}$ ին միջոցները 5րդ գնդին Ա. վաշտին 4րդ գումարտակին 8րդ խմբին զինուորներէն Զօրումցի Իսմայիլի հետ գնացեր է Մաճարի կողմն Դըլ Պրուն թաղը անպարկեշտ կնոջ մը տունն, որուն հետ տեսնուած էր, սակայն չէ ընդունուեր ։ Նէճիպ անուն ուրիշ ընկերի մը հետ ալ որոշեր էն երթալ անդր, սակայն Նէճիպ չէ գնացեր. Մուսթաֆա կարծելով որ Նէճիպ զիրենք խաբած և առանձին նոյն տունը գնացած է, Շիշլիի կողմը գինետան մը մէջ Իսմայիլի հետ խմեր է ։ Յետոյ վերադառնալու ատեն Մուսթաֆա այդ անպարկեշտ կնոջ պատճառաւ ընկերը՝ Իսմայիլը փորէն վիրաւորեր է ։ Մուսթաֆա վախնալով որ ընկերը այդ կերպով վիրաւորելուն համար զինքը պիտի ձերբակալեն, դէմը ելլողներն ալ վիրաւորեր է ։ Այս պարագայք հաստատուած են վկայից յայտարարութեամբ և օրինական ապացոյցներով ։ Մուսթաֆա խոստովանած է ոճիրը ։ Թէ՛ ինքն և թէ՛ ընկերը Իսմայիլ՝ ոստիկանութեան յանձնուած են հարկ եղած օրինական գործողութիւնները կատարելու համար, և այդ գործողութիւնք կատարուելու վերայ են ։»

— Կիւրակէ կէս գիշեր, Բերա Թէփէպաշըի թատրոնին դրան առջև, յոյն երիտասարդ մը՝ որ հելլէն խմբին թատերախաղին գնացած է եղեր, դուրս ելնելու ատեն րէվօլվըրով կուրծքէն զարնուեր և իսկոյն ինկեր մեռեր է ։ Սպանիչն բռնել ուզող գիշերապահն ու ոստիկան մ'ալ դաշոյնի մէկ մէկ հարուած առեր են, և ուրիշ ոստիկանք հասնելով՝ եղեռնագործը բռներ տարեր են ։ Յոյն երիտասարդին մարմինը յունաց Բանայիա եկեղեցին փոխադրուեր է Ռոպէրթ Քօլէճի ուսանողներէն է, Ափօրօնոս անուն ։

— Կ. Պոլիս, Եէնի Ճամիի հրապարակին վրայ, Րիզա անուն 17 տարեկան ձիավար մը Թէվֆիգ անուն երիտասարդի մը հետ կըռուելու ատեն, Բեամիլ անուն մարդ մը կը միջամտէ՝ կռուողներն իրարմէ բաժնելու համար, Րիզա բարկանալով՝ դաշոյնը Բեամիլի կուրծքը կը մխէ, և ինքն ալ կը բռնուի ։

— Ղալաթիոյ աշտարակին մօտ երկու գինով մարդիկ՝ դաշոյն ի ձեռին՝ երկու անցորդաց ետևէն կը վազեն ։ սոյս և ուրիշ անցորդաց աղաղակներէն կը հասնին մերձակայ պահականոցի զինուորք և կը բռնեն գինովներն ։

— Եգիպտոսի մէջ ի մօտոյ Մէմֆիս անուն արաբերէն ու գաղղիարէն երկլեզուեան լրագիր մը պիտի հրատարակուի ։

— Ի Թաշլըճա բլրի մը ներքև գտնուած տան մը վերայ ձեան հիւս մը փլչելով՝ այր ու կին, նոցա 12 տարեկան որդին և քանի մը անասունք փլատակաց ներքև մնացեր մեռեր են ։

— Վանայ նահանգի Մուշ գաւառակի քանի մը գիւղօրէից մէջ Գարա Հիմմա ըսուած տեսակ մը հիւանդութիւն յերևան ելեր է ։ Սոյն հիւանդութեան ենթակայ եղողին լեզուն բոլորովին կը սևնայ, և հիւանդն 10-15 օրէն կը մեռնի. իսկ եթէ լեզուն ազատ մնայ սևութենէ, հիւանդն այդչափ ժամանակի մէջ կառողջանայ ։ Մինչև ցարդ 10 հոգի մեռեր են այս հիւանդութեամբ ։

— Էտիրնէէ լուր կուտան թէ՝ անցեալ չորեքշաբթի գիշեր գետք յորդելով, եզերքներն բոլորովին ողողեցան, երկաթուղւոյ կայարանին և քաղաքին մէջ լաստերով կերթևեկեն. Թէ՝ ողողեալ վայրաց մէջ 150ի չափ տունք ամբողջովին կամ մասամբ փլած, և շատ վայրաց մէջ վաճառք և կարասիք վնասուած են. և թէ՝ երկամեայ հրեայ տղեկ մը ջրահեղձ եղած է, և ամէն կողմ պաշտօնեաներ ղրկուած են արկածելոց օգնելու և ուտեստ ու այլ պիտոյք բաշխելու համար ։ Նահանգին միւս կողմերն ալ, մանաւանդ ի Կըմիւշխանէ գետեր յորդելով շէնքերուն ստորին յարկերն ողողեր, և Իսքէչէի կողմերն մշակեալ արտք ջրոյ ներքև մնացեր են ։

— Գայսէրիի Ինճէսու գաւառակի թաղապետութեան դեղագործ կարգեցաւ՝ քաղաքային բըժշկական վարժարանի շրջանաւարտներէն Պօղոս էֆէնտի ։

—Իզմիրի մէջ 7 անդամէ բաղկացեալ ընտանիք մը թունաւորուեր է քանի մը օր յառաջ եփուած և սանի մէջ մնացած կերակուրէ մը ։ Բժշկական դարմաններով ազատեր են վեցն, իսկ եօթներորդն անյոյս վիճակի մէջ կը գտնուի ։

— Սանեայի Բէյրիշէ գիւղի մէջ յորդահոս անձրևաց պատճառաւ բլրակ մը փլչելով՝ 2 տուն և այգիք ու պարտէզք աւերեր և քանի մը մարդիկ մեռեր են ։

* * *

Պատուանշան, Աստիճան, Պաշտօն

Աքքայի կառավարիչ կարգեցաւ Նապլուսի կառավարիչ Հիւսէյին էֆէնտի ։ - Համայի կառավարիչ անուանեցաւ Աքքայի կառավարիչ Սաադ փաշա ։ - Նապլուսի կառավարչութիւնն՝ Համայի կառավարիչ Ճէվտէթ փաշայի ։ - Իզմիտի կառավարիչ ընտրեցաւ Պայազիտի նախկին կառավարիչ Բեազիմ պէյ ։ - Հալէպի նահանգի Այնթապ գաւառակի գայմագամ կարգեցաւ Սթանքեօյի գայմագամ Ճավիտ պէյ ։ - Երրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան՝ Եօզղատի Միւֆթի Ապտուլլահ Թահիր էֆէնտիի, - Երրորդ աստիճանի Շէֆգաթ պատուանշան՝ Էնգարէի Մէքթուպճը Րիւքնէտտին պէյի Իհսան և Ինայէթ հանըմ դստերց, - Ուլայի երկրորդ աստիճան և երրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան՝ Իզմիրի Նորընտիր կառավարիչ Բեազիմ պէյի ։ - Երրորդ աստիճանի Շէֆգաթ պատուանշան՝ ի Բերա անգղիական դեղարանի տէր Պ. Գանձիւքի ամուսին տիկնոջ, Խասէքիի իգական հիւանդանոցին դեղ և այլ նուիրելուն համար ։ - Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Հալէպի երևելիներէն Պէրէքէթզատէ Րէֆէթ էֆէնտիի, և Եօզղատի երևելիներէն Օսման պէյի ։ - Երրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ Հալէպի երևելիներէն Պէրէքէթզատէ Հաճի Րիֆաթ էֆէնտիի ։ - Չորրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ Եօզղատի երևելիներէն Օսման և Լութֆի պէյերու, և Սըվասի նահանգի Տարէնտէ գաւառակի գայմագամ Սապրի էֆէնտիի ։ - Չորրորդ աստիճանի Օսմանիյէ՝ Միխալիճի քաղաքապետութեան նախագահ Ֆօթագի էֆէնտիի ։ - Արուեստից չքաղրամ՝ ոսկերիչ Պետրոս էֆէնտի Մանուէլեանի. -Անտառաց ընդհանուր քննիչ կարգեցաւ Սըր Ալֆրէտ Սանտիսըն ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

= Գերմանիոյ նախորդ նախարարապետ կոմս Գափրիվի՝ զօրավար Կրապա անուամբ յեգիպտոս կը գտնուի ։

=Գաղղիոյ կառավարութիւնն՝ Թուլոնի նաւարանին մէջ Կօլուա անուն մեծ զրահաւոր մը շինել կուտայ ։

= Ճարոնի խորհրդարանն ընդուներ է՝ պատերազմը շարունակելու համար առաջարկեալ գումարն ։

=Երեք ռուսական և մէկ գերմանական մարտանաւք՝ Սինկափուրէ Չինաստանի հիւսիսային ջուրերն ուղևորեր են ։

=Անգղիոյ խորհրդարանն բացուեցաւ երեքշաբթի, Բացման ճառին մէջ ըսուած է թէ՝ բարւոք յարաբերութիւն կայ ընդ մէջ Անգղիոյ և համայն տէրութեանց, թէ՝ ցաւալի է Չինաստանի ու Ճարոնի պատերազմին մինչև ցարդ շարունակութիւնն, և թէ՝ Անգղիա ուրիշ տէրութեանց հետ կաշխատի հաշտութիւնը վերահաստատել յիշեալ երկրաց մէջ ։

= Պուլղարիոյ իշխան Ֆէրտինանտ՝ որդւոյն ծննդեան առաջին տարեդարձին առթիւ որոշեր է 20000 ֆրանք ծախուք Պուլղարիոյ իշխանութեան և ժողովրդեան վրայ գիրք մը հրատարակել տալ ։

= Ըստ հրահանգի վախճանեալ կայսեր Ռուսիոյ, Տանիմարքայի մայրաքաղաք Գոբէնհակի մէջ շինուած Սթանտարտ անուն կայսերական զբօսնաւն մօտերս ի ծով պիտի իջեցունեն հանդիսիւ ։ Աշխարհի առաջին զբօսանաւն կը համարուի ։ 4000 ձիոյ զօրութիւն ունի ։ 10 միլիոն ֆրանք ծախք եղած է ։

= Գաղղիոյ հռչակաւոր մարաջախտ Բանռօպէռի մահուան վերայ՝ ցաւակցական հեռագիր ուղղեր են Գերմանիոյ կայսրն ու Իտալիոյ արքայն, առ փեսայ նորին ։

= Ռուսիոյ կայսրն մեծարանօք ընդունեց՝ երկրին այլևայլ կողմերէն ի շնորհաւորութիւն գահակալութեանն ու ամուսնութեան եկած պատգամաւորներն ու նոցա ընծաներն, որք են թանկագին քարամբք զարդարեալ սուրբ պատկերներ, արծաթեայ հրաշարուեստ բաժակներ, և այլն ։

= Ռուսիոյ կայսրն սկսած է մաքրել վարչական մարմիններն, մարդասէր ու պարկեշտ մարդոց յանձնել կառավարչական պաշտօններն, և ոչ-օրթոտոքս հասարակութեանց կը խոստանայ կրօնային թոյլտուութիւն ։

= Ռուսիոյ կայսրն, Լոնտոնի ռուսական դեսպան Պ. Ստաալի պաշտօնավարութեան յիսնամեայ տարեդարձին առթիւ, Աղեքսանդըր Նևսքի ականակուռ պատուանշանն ընծայեց նմա՝ գովութեան թղթով հանդերձ ։

= Պիզմարք իշխանն, Գերմանիոյ կայսեր ծննդեան 36րդ տարեդարձին առթիւ, շնորհաւորական ուղերձ ղրկեր է առ Նորին Վեհափառութիւնն, տկարութեան պատճառաւ անձամբ չներկայանալուն համար ցաւ յայտնելով ։ Կայսրն շնորհակալեաց պատասխանագիր փութացուցեր է ։

= Գաղղիոյ ամէն կարգի քաղաքական յանցաւորաց արձակումն շնորհեցաւ անխտիր, ըստ որոշման խորհրդարանին ։

= Անգղիոյ թագուհին Աֆղանիստանի էմիրին ընծայեց Բաղնեաց պատուանշանին մեծ ժապաւէնն ։

= Ճարոն զօրքն սքանչելի ընթացիւք և յաղթութեամբք կը մերձենայ Չինաստանի մայրաքաղաքին ։ Չինաց կառավարութիւնն հաշտութիւն խնդրելու համար վերջապէս պատուիրակներ ղրկել վճռեր է, և պատուիրակք հասեր են ի Ճարօն, սակայն չեն ընդունուեր Ճարոնի արտաքին գործոց նախարարէն, առարկելով թէ իրենց պաշտօնագիրք չունին արժանաւոր վաւերականութիւն ։ Այժմ դարձեալ լուր կայ թէ՝ եւրոպական մեծ տէրութեանց դեսպանք երկու կողմանց ալ յորդոր կը կարդան ի հաշտութիւն խոնարհելու համար ։ Սակայն դարձեալ կըսուի թէ՝ Ճարոնի կառավարութիւնն հաստատապէս որոշած է՝ չինական մայրաքաղաքը մտնելէ ետքը հաշտութեան բանակցութիւն բանալ, և համոզուած է թէ՝ անդ իւր պայմաններն ընդունել տալու դիւրութիւն պիտի ունենայ, վասնզի չինացիք պիտի տեսնեն թէ արդարև չարաչար յաղթուած են, մինչդեռ չինական կառավարութեան աւագանին, և նոյն դրդմամբ՝ չինական լրագիրը մինչև ցարդ ա՛յնպէս կը հռչակեն թէ չինական բանակն է որ յաղթանակ կը տանի, և ճաբոնք չարաչար կը յաղթահարին :

= Ռուսիոյ ելմտից և արտաքին գործոց նախարարք հրամայեր են՝ Ռուսիոյ համալսարանաց մէջ արևելեան լեզուաց յատուկ ճիւղեր բանալ, Թուրքիոյ՝ Պարսկաստանի և արևելեան երկրաց ուրիշ կողմերն ռուսական վաճառականութիւնն ընդարձակելու նպատակաւ : Շրջանաւարտից պաշտօն պիտի տրուի յիշեալ երկրաց ռուսական հիւպատոսարանաց մէջ :

= Պետրպուրկի ոստիկանութեան պաշտօնեայն՝ անցեալներն փախստական սպանիչ մը փնտռելու ատեն՝, աւելի ամբարի մը մէջ ցերեկները պահուող 50 հոգի յերևան հաներ է, որոց մէջ կան քսակահատք, գողք և այլ համանմանք :

= Աւստրիոյ Միւռմ քաղաքի մէջ և շրջակայքն անցեալ կիւրակէ գիշեր երկրաշարժի ցնցում զգալի եղեր է : Անցեալ շաբաթ երեկոյ ալ Ճէնովա և ուրիշ կողմեր (Իտալիա) երկրաշարժ պատահեր է :

= Մօնթէ-Քարլօյի հռչակաւոր խաղարանին մէջ երկու իտալացիք մեծ գումարներ կորսնցուցեր, և երկուքն ալ անձնասպան եղեր են :

= Աւստրիոյ ամէն կողմերն սաստիկ է ձմեռն, և շոգեկառաց երթևեկութիւնք և այլ հաղորդակցութիւնք դժուարացած են :

= Պիզմարք իշխանի որդին կոմս Հէրպէրթ՝ Գերմանիոյ կայսեր ներկայանալու և տեսակցելու պատիւ ունեցեր է քանի մը օր յառաջ :

= Ճաբոնի կառավարութիւնը կաշխատի՝ Փարիզէ փոխառութիւն մ՝ընել, և յոյս կայ թէ պիտի յաջողի :

= Իվիէննա՝ Եօզէֆ Թըռէթըլ անուն մարդ մը մեռաւ այս օրերս, 91 տարեկան, 100000 ոսկի կտակելով տեղւոյն Գիտութեանց Ակադէմիային : Կալուածատէր էր և երկաթի վաճառական. խնայողական առաջին սընտուկին տնօրէն եղած, և քաղաքապետական խորհրդոյն անդամակցած էր՝ բարեգործական հիմնարկութեանց համար մեծ հոգ տանելով. ամուրի էր. վերջին տարիներն պարզօրէն կապրէր իւր սեպհական տան չորրորդ յարկին մէջ :

= Կըսուի թէ՝ ռուս ուսուցիչ մը գործիք մը հնարեր է, որ երկրաշարժի պատահմանէն քանի մը ժամ յառաջ կազդարարէ եղեր : Այս գործիքին կցուած թելեր զանգակներ կը հնչեցունեն, և ժողովուրդը կանխաւ իմանալով՝ կրնայ շէնքերէն դուրս ելնել ու ապահովիլ : Շա՛տ մեծ բարիք, եթէ ստուգուի :

= Անգլիոյ ելմտից նախարարն այս օրերս ատենախօսութեան մը մէջ յայտարարեր է թէ՝ Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն երբե՛ք ա՛յնչափ ապահովեալ չէր որչափ այժմ :

= Մեքսիկայի (Ամերիկա) վերայ երթևեկող Շէյգուր անուն շոգենաւն՝ փոթորկի բռնուելով՝ ընկղմեր, և 25 հոգի խեղդուեր մեռեր են :

= Ըստ պաշտօնական տեղեկագրի, 1893 ին՝ Անգլիոյ բովանդակ բնակչաց թիւն էր 29 միլիոն 731 հազար. ամուսնացելոց թիւն՝ 218689. ծնած են 914642, և մեռած են 569958 հոգի :

= Գերմանիոյ Պրէմ քաղաքի Նօր Տոյչէ Լոյտ անուն ընկերութեան Ալբ անուն շոգենաւն ընկղմեր, և 240 ուղևորաց ու 160 նաւաստեաց և այլ պաշտօնէից 20ը միայն ազատեր են :

= Անգլիոյ նաւարանաց մէջ անցեալ տարի 549 շոգենաւ, 69 առագաստանաւ և 31 մարտանաւ շինուեր են :

= Յունաստանի Բաթրաս գիւղաքաղաքի մերձակայ Ալֆի գետըն յորդահոս անձրևաց պատճառաւ յորդելով՝ շրջակայ վայրերն և բազում շէնքեր ողողեր, աւերեր, և բազում անասնոց կորստեան և այլ մեծ վնասուց պատճառ եղեր է :

= Գաղղիոյ խորհրդարանն, ըստ առաջարկութեան նախարարութեան՝ 20000 ֆրանք որոշեց հանգուցեալ մարաջախտ Գանրոպէրի յուղարկաւորութեան ծախուց համար :

ԴԺԲԱՂԴ ՄԱՅՐՆ

1814ին, Միջագիւղի մէջ կապրէր բարեկեցիկ և բարեպաշտ ընտանիք մը՝ բազմանդամ՝ Ցեսուեան մականուամբ : Սոյն ընտանիքը մաքուր ու առաքինի կենցաղավարութեան օրինակ հանդիսացած էր բովանդակ գիւղին : Ընտանեկան յարկը դրախտ մ՝էր, կարծես՝ ուր կը խայտային խումբ մը ազնիւ հոգիներ՝ անխառն հաճոյքներով շրջապատուած. Այս ընտանեաց փափաքն էր մաքուր բարոյական ներշնչել իրենց զաւակաց, անոնց մանկական անփորձ քայլերն դաստիարակութեան սեմոց վերայ հաստատելով, և ըստ պահանջմանց ժամանակին՝ իրենց զաւակաց տուին կարևոր եղած ուսումն և կրթութիւնն :

1834 ին ծնած էր սոյն ընտանեաց հինգերորդ աղջիկն՝ Գալինիկ. տղայ հասակէն ցոյց տուած էր համեստ վարք և ազնիւ հոգի. անբիծ և անաղարտ կեանքովն՝ ծընողաց փառքն և ազգատոհմին պարծանքն եղած էր : Հոգեկան ձիրքերէն զատ՝ մարմնաւոր ձիրքերով ևս օժտուած էր. կարմըրայտ, քաղցրահայեաց, գեղնագոյն գանգրահեր. մինչև 24 տարեկան հասակը՝ ծնողաց պաշտպանութեան և խնամոց քղանցքին տակ ապրեցաւ : 1858 ին, ծնողքըն զնա հարս ղրկեցին Այնաճեան ընտանեաց մէջ, ուր տարի մը վերջը ամուսնութեան առաջին պտուղը ծնաւ, հրեշտակային յայտ գեղանի զաւակ մը՝ որ կոչուեցաւ Բիւզանդ : Հազիւ երկու գարուններ անցած նորածնին վերայէն, ահա՛ կը ծնի մի աղջիկ զաւակ՝ որոյ անունը կը դնեն Արտեմ. ո՛չ նուաղ գեղեցիկ իւր եղբօրէն. Սոյն երկու անմեղ էակները մարմնացումն էին անմեղութեան և սրբութեան. քանի՛ քաղցր էր տեսնել նոցա անմեղ ժպիտն՝ որ կը սաւառնէր իրենց մանկական սուրբ շրթանց վերայէն : սոքա կը կազմէին իրենց ծնողաց երջանկութիւնը, մոռցնել տալով կենաց ամէն տառապանքն ու մտածումներն : Տիկին Գալինիկ, երկիւղած և առաքինի կին՝ ազնուութիւնն ու համեստութիւնը մարմնացուցած էր իւր վերայ. այս յատկութիւններէն զատ, ունէր նաև հաւատք և անկեղծ սէր առ եկեղեցին : Ամէն բանէ աւելի իւր որդւոց մանուկ հասակէ ուսոյց սիրել եկեղեցին և կրօնը, սիրել ինչ որ ազնիւ է և վսեմ :

⁂

Մի քանի տարի վերջ Այնաճեան ընտանիքն բնակութիւնը կը փոխադրէ ի Գումգափու : Բիւզանդ և Արտեմ՝ քոյր և եղբայր՝ կը դրուին թաղին մայր վարժարանը և անդ կըստանան նախնական ուսումն : Ժամանակէ մը վերջը, պարագայից բերմամբ՝ կըստիպուին այդ թաղն ալ թողուլ և կերթան ի Սամաթօմիւք, և անդ կը հաստատեն վերջապէս իրենց բնակութիւնն : Տ. Գալինիկ Այնաճեան, ուսումնատենչ կինն կը փափաքի որ իւր որդիք զարգացեալ շարունակեն ուսման ընթացքը. այդ նպատակաւ կը դնէ զանոնք թաղին վարժարանները : Բիւզանդ ամէն բանէ աւելի կաշխատի թուրքերէն լեզուի, և զայն պէտք եղածին չափ մշակելէ վերջ 18 տարեկան հասակին մէջ կը նետուի առևտրական ասպարէզն և կը փայլի իւր գործունէութեամբ : Իսկ Արտեմ 16 տարեկան հասակին մէջ շրջանաւարտ կըլլայ թաղին Հռիփսիմեան վարժարանէն, և ի քաջալերութիւն՝ կը պսակուի վարձատրութեան դափնիներով. այլ աւա՜ղ, որ երկու տարի վերջը ծանր հիւանդութեան մը մագիլներուն մէջ կիյնայ : Այդ ազնիւ աղջկան հիւանդութեան գոյժն տարածուելով թաղին մէջ, մեծ ցաւ կը պատճառէ ամէն անոնց՝ որ կը ճանչնային զինքն, և մօտէն տեղեակ էին անոր մաքուր բարոյական կեանքին ու ազնիւ ձիրքերուն :

Հիւանդն լսելով բժիշկին յուսատու խօսքերը՝ երկնային յուսով լցուած կը բացագանչէ.

— Ա՜հ, Աստուա՛ծ իմ, թո՛ղ որ ապրիմ և ծնողքս վայելէ կենացս արևը. խնայէ՛, ո՛վ Տէր, գեղաբոյս կեանքի մը՝ զոր անգութ մահն կուզէ չանթահարել :

Մայրն որ լսած էր աղջկան այդ աղեկտուր խօսքերը, կը վազէ անոր մահճին քով ու մայրական սիրաբուղխ ծոցին վերայ կը սեղմէ կաթոգին, և ա՛յնպիսի դառն արցունքներ կը հոսին աչերէն վար՝ որ իյնալով հիւանդին դալուկ ու դժգոյն դէմքին վերայ՝ կը կեղեքեն անոր սիրտն, որով կըստիպուի սա՛ տխուր խօսքերն արտասանել.

— Մա՛յր իմ, մի՛ արտասուեր իմ վրայ, այլ, լաց դու այն դըժբաղդութեան վերայ՝ որ բնութիւնը իբր բաժին ընտրած է ինձ. ո՛հ, գիտեմ թէ՝ պիտի զրկուիմ աշխարհի բոլոր վայելքներէն, մանաւանդ մայրական անհուն սէրէդ. բայց, ի՛նչ օգուտ, աստուածային վճիռ մ՝է, որուն հնազանդիլ անհրաժեշտ է : Մա՛յր իմ, պէտք ունիմ ես այդ արտասուաց շիթերուդ : երբ իջնեմ ի գերեզման, ուրեմն, պահէ զայնս՝ որպէս զի երբ հողակոյտս օրհնուի՝ անոնցմով ջրես զայն :

Ո՜ր սիրտ ի գութ չշարժիր այս աղեկտուր խօսքերէն՝ որ մահամերձ հիւանդի մը սրտէն կը բղխի :

— Զաւա՛կս, խնդրեմ, ցաւագին կը յարէ մայրն, հեռացո՛ւր սրտէդ մահուան արհաւիրքը. դու դեռ պիտի ապրիս և ես գեղածիծաղ կեանքիդ պայծառ արևուն ճառագայթներուն տակ պիտի կազդուրիմ :

— Մայրի՛կ, հառաչեց հիւանդը, եթէ մեռնիմ իսկ ; մի՛ այնքան վշտահար ըլլար, որովհետև մարդ վաղ կամ անագան պիտի լքանէ այս աղետալի աշխարհը : Չե՞ս գիտեր որ տիեղերք կը խաբէ զմարդ՝ ցուցնելով անոր աչքերուն վաղանց և սնոտի փառքերն՝ որոց ստուերը միայն կը չարժի գերեզմանի շուրջը : Մա՛յր իմ, փոխանակ իմ վերայ արտասուելու, լա՛ց քու վրադ՝ որ ապրելով, աշխարհի քմահաճոյից ձեռք խաղալիկ դառնալու դժբաղդութիւնը պիտի ունենաս :

Մայրը փոխանակ համոզուելու, ա՛լ աւելի կը տրտմի և սըրտին ցաւէն կը բացագանչէ.

— Ա՜հ, որդեա՛կ իմ, մի՛ հըրդեհեր սիրտս, մի՛ բոցակեղեր հոգիս՝ որ խորասուզուած է արդէն տրտմութեան ովկիանի մէջ :

Երկու շաբաթ վերջը, Արտեմ՝ օրհասական վիճակի մէջ, այլ ևս չխօսիր. կը պատրաստուի յաւիտեան փակել աչերն. բայց դեռ չմեռած՝ վերջին ակնարկ մ՝ալ կարձակէ զինքը շրջապատողներուն վերայ և հոգին կաւանդէ : Ահա՛, այսպէս, հազիւ 19 գարուններ անցած կուսական անբիծ ճակտի վրայէն, հեղահամբոյր և շնորհալի կոյսն աշնանային տերևի մը պէս թարշամելով մահուան խորշակէն՝ կիյնայ գերեզմանի վըհին մէջ՝ անմխիթար սգոյ մատնելով ծնողքն, համայն սիրելիներն ու ծանօթները :

⁂

Գարնանային գեղեցիկ աւուր մը երեկոյ երբ քանի մը ընկերներով կերթայինք այգիները, ստիպուեցանք անցնիլ բարձրաբերձ ծառուղեաց մէջէն՝ որոց վերայ թըռչունք բոյներ հաստատած էին. այգի մտնելու համար պարտաւոր էինք անցնիլ անպատճառ հայոց գերեզմանատան մէջէն, և ահա անմիջապէս լսեցինք մօտէն կսկըծանաց խուլ՝ այլ յուզիչ ձայն մը. մայրական ձայն մ՝էր, որ որդւոյն կորստեան վերայ կողբար. մի քիչ մօտենալով՝ տեսանք զտիկին Գալինիկ՝ երկիւղած և բարեպաշտ կինն, որ ըստ պահանջման վաղամեռիկ դստերն գացած էր անոր հողակոյտը մայրական յորդաբուղխ արտասուօքն ոռոգել : Բընութիւնն որչափ որ հրճուի և տիեզերք երկնից կապուտակ պայծառութիւնը վայելէ, սակայն և այնպէս գերեզմանատուններն դարձեալ կը բուրեն իրենց մէջէն մահուան տրտմութիւնը. գարնան գեղեցկութիւնը չէ կարող գերեզմանի տխրութիւնն ի բաց մերժել : Մարդ երբ ոտք կը դնէ գերեզմանատան մէջ, ուր իւր ոտից տակ կը հանգչին իւր սիրելեաց ոսկերոտին, չէ կարելի որ մահուան սարսուռով չհամակուի. անդ ամենանգութ մարդն անգամ ի գութ կը խանդաղատի՝ մանաւանդ երբ լսէ ա՛յն աղիողորմ աղաղակներն, որ սգաւորաց սրտից խորքերէն ելնելով՝ կերթան կը փշրին իրենց սիրելեաց հողակոյտերուն վերայ, տալով տխրագեղեցիկ արձագանք մը բնութեան մէջ :

Հէգ կնոջ կսկծանաց արցունքներն հազիւ դադրած՝ ահա ամուսինը կիյնայ յանկողին, անդամալուծեալ. մի քանի տարի ալ անոր հիւանդութեամբ կըզբաղի՝ տառապելով և չարչարուելով. ահա օր մ՝ալ զայն կը յանձնէ հողոյն. մնալով իւր անդրանիկ զաւակովն : Ամուսնոյն մահուանէն հինգ տարի վերջը՝ այլ ևս ձանձրացած առանձնութենէ՝ 1890 ին միակ զաւակը ամուսնացնելու խորհուրդը կը յղանայ. բայց պարագաները չեն ներեր իւրոյն դարծադրել. զաւկին խնդրանօք ժամանակ մը ևս սպասել հարկ կըլլայ :

— Ա՜հ, կըսէր մայրը, քանի որ կենդանի եմ, կը փափաքիմ ամուսնացնել զնա, և մահուան քունով դեռ չփակած աչերս՝ կուզեմ տեսնել զաւկիս փառքն : Այդ փափաքն ունէի աղջկանս համար, բայց երկինք չպսակեց զայն. կուզեմ յաւերժացնել յիշատակս և մոռացութեան քօղին տակ չծածկել ազգատոհմէս ժառանգած մականունս :

Այս էր միակ փափաքն և կուզէր օր առաջ իրականացնել զայն :

Երեք տարի ետքը, 1893 ին, ընտանեկան կեանք մը կազմելու որոշումը կուտայ զաւակն : Ի՜նչ մեծ հրճուանք իւր միակ մօր՝ որ առանձնութեան ձեռքը մատնըւած՝ սկսած էր կեանքն իրեն համար ձանձրոյթ մը դառնալ : Մայրն՝ ուրախութեամբ համակուած՝ կը պատրաստուի յարմար ընկերուհի մը գտնել՝ անոր համար. ուստի, 1894 ի սկիզբը կը նշանէ տղան Շաքարեան ազնուազարմ ընտանեաց աղջկան՝ օրիորդ Բնարի հետ. որդին յանհունս գոհ լինելով մօրը ընտրութենէն՝ քանի մը ամիս վերջը հարսանեկան հանդիսի պատրաստութիւնները տեսնել կառաջարկէ.

Օրիորդ Բնար ազնուութեան և համեստութեան տիպար մ՝էր. ծանրաբարոյ, լուրջ և խոհուն, որով ինքզինքն ակնածելի ըրած էր ամենուն. ներքին անկեղծ գոհունակութիւն մը կըզգային ամէն անոնք՝ որ իրեն հետ տեսակցելու պատիւը կունենային. այդ ներքին ձիրքերէն զատ արտաքին ձիրքերով ևս օժտուած էր. ունէր նուրբ և շնորհալի հասակ մը, վարդագեղ կարմիր շուրթներ, փայլուն սև աչեր, որ իրենց հայեացքով օրիորդին հոգւոյ ազնուութիւնն և մաքրութիւնն ի յայտ կը բերէին : Այդ աղջիկն ալ իւր խօսեցեալին պէս ունէր անհուն բաղձանքներ. անկեղծ և ճշմարիտ սէր մը՝ իւր ապագայ ամուսնոյն նկատմամբ. ի՜նչ փայլուն և շողշողուն յոյսեր ունէին նոքա ապագայ կեանքին համար՝ որ պիտի կազմէին իրենց սրբագոյն ձեռնտուութեամբ. որքա՛ն աւիւնով և խանդով կը բաբախէին նոցա սրտերը, երբ կը տեսնէին այն բերկրապատար և ուրախմլի աւուրց մերձեցումին՝ որով, իրենց երջանկութեան պսակը պիտի հիւսուէր։ Աննկարագրելի գոհունակութիւն մը կըզգային, երբ գիշերային երեկոյթի մը մէկտեղ գտնուելու երջանկութիւնը վայելէին։

1894 ի Յունիսի 29 ին՝ առաւօտուն, Բիւզանդ՝ այդ վառվռուն երիտասարդը սովորականէն յառաջ ելնելով, մայր ու զաւակ գլուխ գլխի տուած կը խօսակցէին հարսանեաց հանդէսի պատրաստութեան վրայ։

— Մայրի՛կ, կըսէ, ահա վեց օր մնաց, խորհրդակցինք և ի՛նչ որ պէտք է ցուցակ մը կազմենք, որպէս զի ամէն բան ժամանակին պատրաստ ըլլայ։ Առաւօտուն մնաք բարով կըսէ մօրն։ Այդ օրն էր՝ որ, առաւօտեան ժամ չորսին, ահռելի երկրաշարժն կը պատահի ի Կ. Պոլիս. աննկարագրելի սարսափը կը տիրէ ամէն կողմ մանաւանդ շուկայի մէջ՝ ուր գտնուող խանութպանք և յաճախորդք ամէն բան երեսի վերայ ձգած՝ սարսափահար ի փախուստ կաճապարեն՝ կոխոտելով զիրար։ Մայրեր՝ որոց օձիքներէն կախուած էին դիեցիկ մանկունք. վարսաթափ և բոկոտն՝ աղիողորմ աղաղակներ արձակելով՝ կը վազվզէին փողոցէ փողոց գրեթէ խելակորոյս վիճակի մէջ։ Տեսնըուեցան շատեր՝ որ ժամերով վազած են մէկ փողոցէն միւսը՝ առանց գիտակցութիւն ունենալու իրենց ըրածէն, առանց գիտնալու թէ՝ ո՛ւր կը դիմեն. սարսափը ա՛յնքան ընկճած էր ժողովուրդն որ չէր գիտեր թէ ո՛ւր դիմէ։ Այդ խուճապին մէջ կանհետի Բիւզանդ և իւր ընկերներն ի զուր կը փնտռեն զինքը։ Սոսկալի աղէտին վրայ կանցնին մի քանի ժամ, և մայրը կը տեսնէ որ զաւակը յերևան չըներ։

— Ո՛հ, Աստուա՛ծ իմ, կը գոչէ, չեմ գիտեր թէ՝ ինչո՞ւ այսքան ուշ մնաց. արդեօք ի՛նչ եղաւ։ Բիւզանդի ընկերները կը վազեն անոր տունը՝ անդ տեսնելու յոյսով. կայչին կայլայլին՝ անդ եւ չգտնելով։ — Մայրը, ի տես անոնց, աւելի ևս կը յուզուի և տեղեկութիւն կը խնդրէ. քովը գտնուող բարեկամք և ազգականք՝ մտատանջութեան մատնուած՝ մօրը կասկածը փարատելու համար այլ և այլ պատճառներ մէջ կը բերէին. մին կըսէ։

— Մայրի՛կ, հոգ մի՛ ըներ, անշուշտ փախած ազատած է. շատ ծերեր փախան ազատեցան. հարկաւ այդպիսի աշխոյժ և կտրիճ երիտասարդ մը կարելի չէ որ չփախած ըլլայ. արդէն շատեր տեսեր են զինքը բաղմութեան մէջ. կը յուսանք որ՝ արևը մարը չմտած՝ յերևան կելնէ։

Հէգ կինը կը խաբուէր անոնց խօսքերէն, և զաւակը տեսնելու յոյսով միշտ աչքերը յառած էր դէպ ի ուղին՝ ուսկից կուգար նա երբ վերադառնար շուկայէն. բայց ի զո՜ւր. արևը մարը մտաւ և դեռ տղան չէր երևեր. այն ինչ կը մտածէր տրտմալից, ահա՛ կը տեսնէ որդւոյն բարեկամին որ կանչեր անոր։

— Բարեկա՛մ, կը գոչէ, տեսա՞ր Բիւզանդս, ո՞ւր է արդեօք, մինչև յարդ չեկաւ, մինչդեռ ընկերները շատոնց եկած են. վախնամ թէ՝ դժբաղդութիւն մը պատահած է զաւկիս։

Մարդն՝ արդէն վախէն սարսափած՝ խեղճ կնոջ արտասուքներէն աւելի ևս կը յուզուի, և արտասուքը զսպելով՝ կըսէ։

— Դժբաղդաբար չտեսայ զինքը. միայն թէ՝ փախչիլը իմացայ։

Կանցնի քիչ մը ժամանակ, և ահա մթութեան մէջ կը տեսնէ մէկը իւր տղուն հասակակից, և ուրախութեան ճիչ մը արձակելով կը վազէ դէպ ի առաջ ողջագուրելու համար. բայց յանկարծ կը տխրի երբ կը տեսնէ որ՝ ուրիշի մը զաւակն է, տղուն մէկ ընկերը՝ որ մինչև գիշեր ամէն կողմ փնտռելէ վերջ իւր վաղեմի սիրասուն ընկերն, ապարդիւն ելած իւր բոլոր խուզարկութիւնք՝ կուգար հարցնել մօրը։

— Այժմ հաւկցայ թէ՝ մեծ դժբաղդութիւն մը պատահած է որդւոյս. ո՜վ երկինք, տարաժամ մահով կնքէ կեանքս՝ որ չտեսնեմ անոր կսկիծը, զի նա է իմ տառապեալ և կարեվէր հոգւոյս մըշտավառ ջահն, և առանց անոր, ինձ համար խաւար է տիեզերք. դա՛ռն է կեանքը, դա՛ռն են աշխարհի բոլոր հաճոյքն։ Յուսահատ կը նուաղի խեղճ կինը։ Նոյն աղետալի գիշերը ցաւակիր մօրը քովը գտնուող բարեկամք և ազգականք չեն կրնար մխիթարել զնա։ Մի քանի անձինք միանալով՝ հետևեալ առաւօտ կերթան շուկայ փնտռել և որքա՛ն մեծ ու անհուն վշտով մը կը համակուին, երբ այդ շնորհալի և գեղանի երիտասարդը դիակներու կոյտին մէջ կը տեսնեն անկենդան։ Այն ցնծալից շուրթներն՝ որ աղբիւր էին անսպառելի զուարճախօսութեանց, այլ ևս փակուած էին բոլորովին. երբ դպիր՝ եկեղեցեաց կամարներն իւր սքանչելի և գեղգեղալից ձայնով թնդացնող ձայնն ո՛չ ևս լսելի կը լինէր։

— Մայրի՛կ, կըսէր նա, առաւօտուն, դեռ չգացած, կուզեմ հարսանեացս հանդէսը փառաւոր ընել, որովհետև որչափ ընկեր ունիմ, ամէնքն ալ պատրաստուեր են գալ։

Տարաբաղդ երիտասարդին մահուան գոյժը վերջապէս կիմացնեն մօրն, և կը բերեն զաւկին դիակին քով՝ որպէս զի գէթ վերջին անգամ տեսնէ։ Ի՛նչ աղեկտուր տեսարան էր. փարելով որդւոյն դիակին՝ կողբար կը հեծէր ուղխօրէն արտասուօք և աղեխարշ աղաղակներով։

— Ա՛հ, զաւա՛կս, կը գոչէր, ի՞նչ ընեմ. ո՛հ, զաւա՛կս, դեռ երէկ ժպիտ ի շրթունս հարսանեկան հանդէսիդ պատրաստութեանց վերայ կը խօսէիր. ինչո՞ւ չխնայեցիր խեղճ մօրդ՝ որոյ երջանկութիւնը պիտի կազմէիր. ինչո՞ւ այսպէս թողուցիր զիս. ինչո՞ւ այսպէս թռչնեցար. դու դեռ ապրիլ կը ցանկայիր, և մայրըդ որդիական քաղցր սիրոյդ հովանւոյն տակ կուզէր անցընել իւր կենաց մնացեալ օրերն։ Ա՛հ, Բիւզա՛նդս, սրտիս հատո՛րը. ինչո՞ւ տուիր ինձ անդարձ բաժանման այս հրաժեշտը։

Սոյն խօսքերէն վերջ նուաղեալ կիյնայ դիակին վերայ։ Ահա՛, կին մը՝ որ կորսնցնելով ամուսինն և երկու կայտառ զաւակներն, կը մնայ բոլորովին միայնակ տանը մէջ։ Առանձնութենէ փախչող հէգ կինն այս դըժբաղդութեան կը պատահի, բոլորովին անմխիթարելի վիճակի մէջ։

Մարդ յաշխարհ գալով երբ մեծնայ մի քիչ, ահա անմիջապէս ապագայ կեանքի մը ծրագիրները կը պատրաստէ. գիշեր ու ցերեկ կը աքնի, կաշխատի, արիւն քրտինք կը թափէ, որպէս զի փափաքներն իրականութիւն գըտնեն. ահա՛ մահն կը հասնի և երջանկութիւն կազմելու աշխատող այդ խոնջեալ միակը դիաթաւալ կը տապալէ ի վիհն գերեզմանի, չքացունելով նորա բոլոր ծրագրերն, յոյսերն ու ակնկալութիւններն, Ահա մարդկութեան վիճակն։

Մ. Ա.

××× Զուարճալիք

× Դասարանին մէջ. - Դատաւորն՝ պարո՛ն, ձեր Թաղը ո՞ւր է. - Ամբաստանեալն՝ գերեզմանատան պատին տակը կիյնայ։

× Դատաւորը. - Պարո՛ն, արհեստդ ի՞նչ է. - Ամբաստանեալն՝ երկաթի վրայ մեծ գործ կընեմ։

× Մարդ մը սեղանաւորի մը առջևէն անցնելու ատեն դրամները կը դիտէ. - սեղանաւորը. - ի՞նչ կը նայիք, դրա՞մ պիտի մանրել տաք. - ո՛չ, ոսկիները կարօտցած էի։

× Վահան՝ Կէտիկ-փաշայի զաւիթափէն իջնելու ատեն կը տեսնէ վարանոտ քայլերով ընթացող պառաւ մը, որ երկու փողոցին մէջտեղը կանգ կառնու ու կը հարցնէ Վահանին. - Զաւա՛կս, մայր եկեղեցիին ճամբան ցուցընէիր։ Վահան ցոյց կուտայ։ = կինը՝ ո՛հ, զիս շատ վար մի ղըրկեր, յոգնած եմ։ - Վահան. - ուրեմն դու աստ կեցիր, ես երթամ կանչեմ, կըսէ և կը մեկնի։

ՆՈՐԱՎԷՊ. - Աղջկան մը յիշատակարանը. - Գրեց Տօքթօր Կ. Յ. Փաշաեան։ - Տպագրութիւն Նշան Կ. Պէրպէրեան. - Գինն է 5 ղրուշ։

ՎԱՇԽԱՌՈՒԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՍԻՐԱՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

Գրեց Մկրտիչ Թիւթիւնճեան

Մեծադիր և 139 էջերէ բաղկացեալ սոյն հետաքրքրաշարժ վիպասանութիւնն, որ վաշխառութեան արարքները կը պատկերացնէ, արժանի է ամէն դասու ազգայնոց ընթերցման։ - Գինըն է 5 ղրշ և կը վաճառուի ամէն Հայ գրավաճառաց քով։

ՄԻՒՔԷՄՄԷԼ

ՍԱԼՆԱՄԷ

1895

Հայ տառերով ու Թուրք լեզուաւ գրուած է։ Բաւական կարեւոր տեղեկութիւններ կը պարունակէ, ինչպէս նաև Կ. Պոլսոյ բոլոր պանդոկներուն ու կառավարական պաշտօնատանց տեղերն, ևն. Գինն է 2 ղրշ։ Կեդրոնատեղին է Մ. Փափազեան գրատուն, Սիւմպիւլլիւ խանի մէջ Թիւ 21։

Րումէլիի երկաթուղեաց 150 դ. վիճակահանութեան գլխաւոր պարգևներն շահող Թիւերն

Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք	Թիւ	Ֆրանք
947206	300000	83300	1250	1796146	1250	487025	1000	1207548	1000
1548779	25000	188198	»	1895837	»	556203	»	1252463	»
676844	10000	209448	»	69086	1000	563249	»	1440737	»
1095586	»	273743	»	75635	»	634581	»	1463847	»
29052	2000	363662	»	83299	»	647162	»	1463820	»
1226404	»	563246	»	162832	»	657146	»	1646392	»
1508775	»	676842	»	226145	»	638389	»	1664279	»
1604301	»	1122007	»	303330	»	974076	»	1761186	»
1646393	»	1203432	»	376136	»	1043171	»	1796150	»
1712659	»	1794312	»	447764	»	1043174	»	1898022	»

600 թիւ 400 ական Ֆրանք շահած են

20221- 5	209446- 50	478866- 70	696221- 5	1102756- 60	1359146- 20	1723636- 40
20586- 90	218711- 5	482996-3000	699066- 70	1105276- 80	1392136- 40	1727656- 60
23246- 50	226141- 5	487021- 5	740161- 5	1121006- 10	1404051- 5	1732341- 5
26211- 5	238286- 90	524576- 80	758741- 5	1129026- 30	1454081- 5	1760696-700
29051- 5	238836- 40	543481- 5	823256- 60	1173176- 80	1440736- 40	1761186- 90
42341- 5	258246- 50	556201- 5	845281- 5	1203431- 5	1542461- 5	1772961- 5
43796-800	273741- 5	559426- 30	859471- 5	1203546- 50	1451736- 40	1784366- 70
47131- 5	303326- 30	563216- 20	868586- 90	1207546- 50	1463816- 20	1794311- 5
61696-700	318006- 10	618091- 5	869181- 5	1226401- 5	1508771- 5	1796146- 50
69086- 90	326771- 5	630276- 80	902121- 5	1229491- 5	1512471- 5	1813616- 20
75631- 5	353356- 60	634581- 5	938386- 90	1241691- 5	1548776- 80	1848156- 60
83296-300	361811- 5	644301- 5	947206- 10	1242461- 5	1564431- 5	1868101- 5
95686- 90	363661- 5	647161- 5	957951- 5	1261441- 5	1585341- 5	1882071- 5
145941- 5	369866- 70	657146- 50	968236- 40	1271976- 80	1587866- 70	1895836- 40
162831- 5	376136- 40	661426- 30	971076- 80	1275516- 20	1596011- 5	1898021- 5
171801- 5	394356- 60	667516- 20	1032576- 80	1277186- 90	1601301- 5	1941021- 5
188196-200	411116- 20	673336- 40	1043171- 5	1293446- 50	1646391- 5	
205181- 5	447761- 5	676841- 5	1045786- 90	1311691- 5	1661276- 80	
209071- 5	460711- 5	689821- 5	1095586- 90	1321556- 60	1712656- 60	

Միջին ընթացք Թուաբանութեան, մտաւոր և գրաւոր։ Գ և Դ տարի։ Գինն է 5 ղրշ։

Առաջնորդ փրկութեան։ Գրեց Տ. Գաբրիէլ Քահանայ Տ. Յարութիւնեան Կիւրլեցի։ Գինն է 5 ղրշ։

ԳՐԱՏՈՒՆ

ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(Կեդրոն Գաւազաչեան գրոց)

Կ. ՊՈԼԻՍ

Զագմաքճըլար, Չիւմպիւլիւ խան, Թիւ 21

Սոյն գրատան մէջ կը վաճառուին ամէն տեսակ դպրոցական դասագրքեր Հայերէն, Տաճկերէն եւ Գաղղիարէն, զեղչեալ գներով եւ ամենագոհացուցիչ պայմաններով։ Գրատունըս իրեն կէտ նպատակի ընտրած է ամէն ժամանակ ճշդապահութիւնն, աժանութիւնն եւ արագութիւնն։ Ուստի ամէն անոնք որ կը փափաքին առանց խաբուելու եւ զեղչեալ գներով գիրք գնել, պէտք է ուղղակի դիմեն առ մեզ։ Գրատանս մէջ կը գտնուին եւ կը վաճառուին նաեւ ամէն տեսակ վաճառականական եւ գեղագործի յատուկ տետրակներ հաստատուն եւ ընտիր կազմով, մեծաքանակ եւ թէ՛ փոքրաքանակ, խիստ դիւրամատչելի գներով։

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու ամէն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, և ամէն ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամէն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Սըրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մը ունի. արիւնը մաքրելով՝ նորա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ ցուած կազեր, գլխի ցաւեր կվանէ, մարսողութիւնը կչափաւորէ, և մարմինը մաքրելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ՝ ուժեղ և բնական դիրքը կըզգենու։

* * *

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւն և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալսամական յատկութեանցը չհաւասարիր ըընաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չիբիիճէք), սրունից և ստեանց վէրքեր կա՛մ բոլորովին կանցնին և կա՛մ կլաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բաբախման, մանաւանդ յօդացաւ (եհլ) ըսուած հիւանդութեան։ Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ի՛նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմադրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տփի վրայ, որ կը գտնուի ամէն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պաղչէ-գաբու Թաշ-խանի կողմերը Պ. Գասպարեանի դեղարանը, Թիւ 7, կը ծախուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տօքթօր Հոլլօուէ, ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց Թիւ 533։

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱՂԱՅԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԵՐԵԱՆ
Կ. Պոլիս Չիւմպիւլիւ-խան Թ. 18-19